Anul II — Orăștie, Sâmbătă, 7/19 Septemvrie 1896 — Nr. 37

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt a se trimite la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

„Pace și liniște“.

Publicăm la alt loc al foii noastre răspunsul ce dl preot Câmpean ni-'l trimite la cele scrise despre d-sa în numerii trecuți. E un răspuns pus pe temeiuri foarte greșite, și de aceea aflăm de lipsă să stăruim nițel asupra lui, la chiar acest loc de frunte.

Două păreri aflăm mai ales primejdioase, că adecă, *„dacă a scris ungurește, ungurește are să și subscrie“, și că d-sa, nu vrea să aibă neplăceri nici cu alte naționalități, ci vrea să trăească cu toții — în pace și liniște!“*

Dacă toți preoții și cărturarii români, și după ei și poporul întreg, ar gândì și vorbì cum dl preot Câmpean de astădată gândește și vorbește, o mare primejdie ar amenința națiunea noastră în aceste părți!

Auzi D-Ta vorbă: De scriu ungurește, ungurește am să și subscriu! De când? Numele da; *porecla însă nu e iertat să se schimbe nici cu un semn,* decum e scrisă în protocolul de botez! Aceasta n'ar trebuì să fim siliți să 'i-o spunem noi unui preot! Cu același drept te puteai subscrie »Mezei« și atunci subscriai chiar ungurește!

Cine să fie apoi criminalul care să nu dorească *pacea și liniștea* între cetățeni? Un om cuminte n'ar putea să n'o dorească!

Dar' earăși cine e »cumintele« *care între împregiurările între cari noi aici trăim,* să fie »împăcat« cu aceste stări de lucruri, și, de dragul de a trăì în »pace și liniște«, *să nu voiască a se împotrivi acestor stări, a le zbiciuì și a se face de ură cu lumea întreagă, dacă e de lipsă, în lupta pentru îndreptarea lor!*

Dorim și noi »pace și liniște«, *dar o pace și o liniște, întemeiată pe* **domnia dreptății** *pentru toți fiii acestei țeri deopotrivă!* Să nu fie unul ținut la sin, altul după ușe, de mama noastră »patrie«, adecă de cei-ce o cârmuesc; această patrie să nu fie unuia mumă, altuia ciumă! Atunci pacea și liniștea vor urma de sine, și noi, care azi, cu destulă durere de suflet, nu ne putem numì între susținătorii »păcii și liniștei« dlui Câmpean, *câtă vreme lucrurile sunt așa de nedrepte pentru noi,* ne vom face atunci cei mai străduitori apostoli și spriginitori ai ei!

Să nu ne jucăm dar' cu cuvintele și să nu credem că provocându-ne la vorbe frumoase ca »pacea și liniștea«, ne-am scăpat de ori-ce învinuire pentru mari greșeli săvîrșite contra națiunii noastre, și mai ales să nu dăm și poporului pilde de gândire atât de triste și greșite, — ci *să judecăm nițel* totdeauna înainte de a *face* un lucru și de a zice o vorbă!

De felul de gândire al dlui preot Câmpean arătat în cele două puncte ale scrisorii sale, să ferească Dumnezeu mințile Românilor, căci la mare rău ne-ar duce!

Deschidă-'și fiecare ochii și inima și judece și simtă de nu e așa!

Deschiderea Porților-de-fer, se va întâmpla în 27 Sept. n. cu mare pompă și serbări. Vor fi de față mai multe capete încoronate, anume Maestatea Sa Împăratul și Regele nostru, care deja în 26 Sept. va fi la Orșova unde va primi pe diplomați și pe membrii comisiei dunărene europene, ear' în ziua următoare se vor primi cu mare cinste, Maiestatea Sa Regele *Carol* al României, care va veni însoțit de 5 bărbați de stat și 3 adjutanți, și apoi Regele Sêrbiei. Vor urma apoi celelalte părți ale sêrbărilor deschiderii »Porților-de-fer.«

*

La temniță. Dumineca trecută a întrat în temnița din Alba-Iulia dl adv. *Rubin Patița,* ca să-'și împlinească pedeapsa de 8 zile la care a fost osândit pentru subscrierea »Manifestului« din Februar. Dl *Iuliu Coroian* a întrat în săptămâna trecută în temnița din Cluj, și așa pe rând toți cari au subscris Manifestul, după-ce ministrul a respins recursurile contra judecății.

*

Conferența „de pace“ s'a deschis la 18 Sept. la Budapesta. Deputații italieni, elvețieni și englezi au scos foarte mult la iveală *lipsa membrilor romani* precum și a celor *boemi antisemiți* și *sloveni din Viena* și a celor din *Sêrbia, Bulgaria* și *Grecia!* Membrii grupurilor italian, elvețian și francez, în frunte cu dnii marchiz Pandolfi, Gobat, fost ministru, și Flourens, fost ministru francez, *vor pleca săptămâna viitoare la București, spre a-și areta astfel iubirea lor pentru Români*

PACEA LUMII

Din Țarigrad.

Să părea că să mai liniștesc puțin lucrurile în Constantinopol, dar' acum ear' iau o față îngrijitoare. Turcii turbați au de gând se pustiiască din Constantinopol tot ce e creștin! Zeci de mii de Armeni își caută adăpost în alte orașe, părăsind primejdioasa capitală. Se vorbește și de o alungare a sultanului din fruntea împărăției, ca nefiind în stare a și-o mai stăpânì. In 16 Sept. o spaimă mare a cuprins ear' orașul întreg: au isbucnit de nou crâncene încăerări între T[illegible] și creștini. Trimișii statelor europene au primit scrisori dela comitetul revoluționar armean, prin care îi amenință că de nu silesc pe Sultan la facerea dreptății au să arunce în aer cu dinamită toate consulatete cu consuli cu tot! Inceputul îl vor face cu consulatul rusesc! Mare încurcătură și frică.

Italienii și Africanii.

Italia a încheiat în urmă pace cu Regele Menelik din Abisinia. Menelik cere 2 milioane lire, ca preț de răscumpărare a soldaților italieni ce-'i are prinși, și Italia să se restrîngă între hotarele vechi ale Abisiniei, peste care era stăpână nainte de războiu, — și apoi va fi pace!

„Asociațiunea“ la Cugir

— Adunarea despărțământului IX (Orăștie). —

Aducem de nou aminte iubiților nostri cetitori, că de mâne într'o săptămână, **Duminecă în 15 27 Septemvrie,** *Despărțământul IX. (Orăștie) al „Asociațiunii transilvane“, își ține adunarea sa generală în marea și înfloritoarea comună* **Cugir!**

Adunarea se va ținea în biserică, după următorul

Program:

1. Deschiderea adunării prin Directorul despărțământului;
2. Raportul general al sub-comitetului despre activitatea sa în anul trecut și despre starea despărțământului până în timpul de față;
3. Raportul cassarului despre starea cassei și în legătură cu aceasta cetirea membrilor Asociațiunii cu locuință pe teritorul despărțământului, precum și a membrilor în restanțe cu taxele lor;
4. Eventuale propuneri, referitoare la afacerile Asociațiunii și promovarea scopurilor aceleia;
5. Exmiterea alor 2 comisiuni pentru studiarea rapoartelor și propunerilor — și încassarea taxelor dela membrii noi și vechi;
6. Cetirea eventualelor disertațiuni întrate la subcomitet;
7. Rapoartele comisiunilor;
8. Distribuirea cărților de cuprins popular, destinate a deștepta gustul de cetire la popor;
9. Alegerea alor doi delegați la adunarea generală a Asociațiunii;
10. Incheierea adunării;
11. Privirea expoziției și împărțirea premiilor prin delegatele «Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoara».

Membrii Asociațiunii și agenturile comunale, precum și toți cei-ce doresc și să interesează de progresul cultural al poporului român din acest despărțământ, sunt poftiți cu toată dragostea a lua parte la această adunare generală!

Din ședința comitetului, ținută în Orăștie la 17 August 1896 st. n.

Dr. Ioan Mihu m. p., director. — *L. Bercian* m. p., actuar.

Tot pe atunci s'a pus la cale din partea »Reuniunii femeilor române» din

---

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

Căpitanul Stănilescu.

Nuvelă de ***Sofia Nădejde.***

Căpitanul Alecu Stănilescu și femeea lui Aristița erau Moldoveni; ea era Pietreancă, fată de popă; făcuse câteva clase de școala centrală, și, fără a isprăvì cursul, se îndrăgise cu Alecu, care pe atunci era oficer. In scurt timp se măritase. Idealul Aristiței era să-'i zică lumea doamnă și s'o iubească un militar tinêr și frumușel. Alecu îi eșì înainte tocmai la vîrsta când fetele trăesc numai visând, și ea îl îndrăgise cu inimă și cuget. Singură la părinți, alintată din cale afară, nime nu-'i stătea împotrivă. Părinții cam erau pe gânduri: de, cum s'o mărite așa tinêră. De plăcut le plăcea băiatul: ca militar avea purtări bune, avea rude cu trecere și bine știa părintele că are să ajungă macar colonel, de nu general. Dar' tot 'i-se șiclea inima la gândul că militarul nu stă locului: azi e aici mâne la celalalt capêt al țerii, și cam scărbit o întrebà:

— Și vrei, Tiță, să te măriți, să ne lași?

— Ah! Tatică, e așa de frumos, 'mi așa de drag! Și par'că am să vĕ las?

— Vezi de ia seama bine: un asemenea pas îl face omul pe toată vieața; ești copilă încă, poți să mai aștepți, să te mai gândești; dă, pe urmă să nu-'ți pară rĕu și să fie prea târziu; să nu-'mi faci rușinea cu divorțuri, cum obicinuesc fetele de azi.

— Să mĕ despart de dînsul? 'Mi așa de drag; și el pare atât de bun și blând; doar' numai moartea să ne despartă.

— Hei, fată, multe de acestea am auzit, și peste câte trei luni era vai de traiul lor!

Așa s'a trăgănat vre-o lună, pân'ce la urmă s'au logodit și s'au luat. Luna de miere a trecut, cum trec toate lunile de miere: lăsând în urmă puțină lâncezală, câte-o leacă de obosală, de plictiseală. Deși erau tot ei, obiceiurile neschimbate de loc, desmerdările și sărutările poate încă și mai multe, dar' nu mai era luna de miere. Aristița tot îi eșia înainte la poartă ca să-'l aștepte, dar' geaba, ochii nu mai erau atât de străbătători, nu-'l vedeau așa de departe. Surisul nu mai era așa de vesel, glasul nu era tot așa de dulce, strînsul de mână nu mai dădea atâtea fiori. Aristița se temea singură de gândurile ei, și adesea fugea de singurătate, mergea de-'și căuta vorbă cu sluga ori cu soldatul, doar' ar mai isgoni gândurile! Dar' geaba. Gândul, vrășmaș neadormit, hojma o ispitea și adesea se trezea gândind: «Ce dracul! asta să fie dragostea? Cum de nu simt fiori, când îl vĕd, ca mai înainte: atuncia credeam că sărutatul lui are să-'mi dee a doua vieață; când îmi închipuiam că am să stau cu dînsul singură seri întregi, 'mi-se părea fericirea cea mai desĕvîrșită, și acuma: mĕ sărută, îl sărut, dar' nu simt să-'mi bată inima mai tare; mĕ plictisesc de nu merg undeva! Capriționsă simțire și iubirea! Sigur și el tot așa gândește; drept, se poartă ca mai nainte, dar' gândul omului nime nu-'l știe«.

Tocmai când asemenea gândiri începeau a se încuiba în inima Aristiței, se declara rĕsboiu. Alecu trebuia să plece.

Aristița îl petrecù până la Pașcani. Alecu, trist și mohorît la față, tot drumul îi ținù mâna, pare-că ar fi voit să și-o întipărească mai mult pe inimă; din când în când câte o lacrimă lucea la coada ochiului până-ce se usca dela sine, făcênd loc alteia. Aristița ofta și ea, îl rugă să-'i scrie des. Când a șuerat trenul de plecare, ar fi voit ea să plângă, dar' nu putea; ar fi voit să simtă o durere adâncă, jalnică, grozavă, dar' nu putea. Se mângăia, se înșela singură, ticluind după plac alte gânduri, zicêndu-'și: «Așa-'s eu, 'mi-s'a împetrit inima de scârbă, de asta nu pot plânge, și doar' mai bine-i de-o miie de ori să plângi: lacrimele ușurează». Au trecut câteva săptĕmâni și măritatul îi părù un vis; era la tătica, la mămuca, n'avea nici o grije, de cât doar' să rĕspundă lui Alecu la răvașe. Totuși însă nu mai avea aceeași veselie în față; nu mai putea visa; ce visuri se încăpeau, când era măritată, când idealul necunoscut nu mai era? Privind seara stelele, gândul hain tot mereu îi zuzuia în urechi: «poa e-i mort ori rănit». Și încet șoptea: «Parcă vĕd că am să rĕmân vĕduvă și nici n'am încă 17 ani». De aici alte gânduri se înlănțuiau; se vedea în doliu, căinată de unul și altul: nu 'i-ar fi fost silă și frică de altele multe ce stăteau gata să năvălească în roiuri și puteau s'o poarte departe de tot.

Dar' ori gândești ori nu gândești, vremea, apă nesecată, își urmează mersul și tot curge, curge, cu același mers cumpĕtat și mĕsurat, fericirile noastre n'o opresc, nici n'o grăbesc o clipă. Trecù și vremea cât fusese Alecu în rĕsboiu, se făcù pace și el se înturnă mai slab, mai îmbĕtrânit. Se dusese locotenent și se înturna căpitan. Aceasta măgulì nespus ambiția Aristiței; n'or s'o mai clevetească tovarĕșele, c'a luat-o un biet locotenent; acuma e căpitănească!

Alecu avea concediu, dar' era mutat în București, nu îndrăsnia însă să-'i spună, se temea să n'o supere. O iubea tot așa de mult; de cât rĕsboiul îl cam schimbase: era mai tăcut, mai trist. Și la dreptul! Să trăești atâtea luni tot cu teamă de moarte; să auzi glonțurile vîjiindu-'ți la urechi și necurmatele bubuituri de tunuri să te cutremure din creștet până în tălpi; să vezi mii de morți și de răniți; să-'ți vezi tovarĕșii cum pier în clipă, să mori de mila soldaților ce stau cu zilele nemâncați și nebeuți, să-'i vezi cum n'au răgaz să-'și scuture ciuboatele de viermii de cadavre, și cum pe sĕrmanii îi mâncau și-'i rodeau de vii, — sûnt lucruri ce nu le poate povesti limba omenească; să dai ordine de asalt, să pășești peste cei morți, fără a le arunca măcar o privire; și să nu te oprească nici gemetele nici oftările celor căzuți, numai glonții dușmani să te înțelenească locului — și să te

comitat o mică **expoziție de lucruri de mână femeești,** din tot felul de **țesături,** cum se făcuse la Hunedoara.

Se vor împărți între țerancele ce vor avea mai frumoase țesături expuse, **premii** în preț de 40 coroane!

*

La adunarea despărțemêntului, după cât avem știre, se vor cetì și 2 lucrări: una despre stupărit, alta despre însemnătatea negutătoriei ca *isvor de bogăție.*

*

După adunare se va trece la *cercetarea expoziției de lucruri femeești,* și *împărțirea premiilor.*

*

Ear' după aceasta: *prânz comun* în localitățile școalei!

*

Pe de seară inteligența română din Cugir a pregătit și o **producțiune teatrală** după care va urma **petrecere cu joc!** Prețul întrării: de persoană 80 cr., de familie 1 fl. 50 cr.

S'a constituit un comitet arangiator, care lucrează cu mare sîrguință ca toate să reușească frumos!

Acei p. t. domni, cari doresc a lua parte și la masă, sûnt rugați a se insinua la dl Ioan Muntean, înv. în Cugir, până în 26 Sept. n.

Dr. Weigand în Munții-Apuseni.

După-cum nis-se scrie, la 11 Sept. n. dimineața, dl *Dr. Weigand* a sosit pe neașteptate dela Zlatna în *Bucium-Cerb*, unde a descălecat la dl Aurelian Danciu, director de mine. Cu dl Danciu a mers la Bucium-Sat, unde în casa dlui preot Danciu s'a întâlnit cu mai mulți țerani români, cu cari a vorbit mai îndelung românește.

In aceeași zi după ameazi a sosit în Abrud. A descălecat la dl advocat *Dr. V. Fodor.* A fost primit ca un frate. Cea dintâiu dorință a învețatului profesor a fost să întâlnească țerani. In cancelaria dlui Dr. Fodor se aflau tocmai 3 țerani: unul din Mogoș, altul din Sohodol și al treilea din Abrud. A vorbit cu ei aproape două ore! Se pare că se întreține așa de mult pe acolo cu țeranii, fiindcă află multe noutăți limbistice pentru d-sa, pe care aiurea nu le-a aflat. Inteligența din Abrud doria să dee un banchet în onoarea d-sale, dar' dl Weigand 'și-a arătat dinainte dorința de a petrece aci fără sgomot, fiind și obosit. Astfel s'au adunat numai mai multe familii la o cină prietenească în casa dlui advocat Fodor, unde s'au simțit foarte fericiți toți a putea petrece o oră două în societatea acestui bărbat simpatic și inteligent.

In dimineața următoare dl Dr. Fodor 'l-a însoțit până la Câmpeni, unde a fost cu dragoste primit de dl advocat *Dr. Basiliu Preda.* In Câmpeni fiind zi de târg, a întâlnit mulți țerani din Vidra, Ponorel, Scărișoara, Lupșa și Câmpeni.

A doua zi 'l-au însoțit până la Offenbaia dnii advocați *Dr. Preda și Dr. Zosim Chirtop.* In tot locul a fost deplin mulțumit și a dus cu sine bune impresii.

Părerea de rău a tuturor numai era, că așa de puțin îl pot avea în mijlocul lor, așa zicênd numai în trecere. Dar' nu putea sta mult într'un loc, căci, spunea dl Weigand, trebue să grăbească, avênd să mai meargă încă la Turda, Cluj, Oradea-mare, Beiuș, Vașcou, Halmagiu, Arad și de acolo de-adreptul spre casă, în Germania.

Cronică scandaloasă.

Lueger al nostru. In discuția asupra celor spuse despre d-sa în numĕrul 35 al «Revistei», dl Dr. Daian aduce între altele și o pildă înainte, despre cum trebue să se discute de oameni serioși și anume prin răspunsuri date contrarului în cuvinte stâmpĕrate, cumpănite, cu mănuși cum s'ar zice. Și de model îl ia pe Dr. Lueger, care la învinuirile contrarilor sei, răspunde serios și rece, fără patimă. Și răspunsurile acestea cuviincioase le publică apoi chiar și ziarele ce-'i sûnt mai dușmane. Ear' de regula asta, firește, dl Daian trebue să se folosească pentru a — zdrobi pe Dr. Lucaciu! Pune în relief că dînsul la învinuirile ce 'i-se făcuse, nu așa a răspuns ca Dr. Lueger, ci d-sa, dl Daian, scrie așa, d-sa îl urmează pe Lueger. In laturi Dr. Lucaciu, n'o să fii mata Lueger al Românilor, — *eu* sûnt!

Bine; să fii. Dar' atunci o mică întrebare. Dl *V. Mangra* trimisese *„Tribunei"* deja în 8/20 August, pe când dl Daian nu dăduse încă publicului românesc lecțiile despre cum trebue să scrie cuviincios, un răspuns foarte cuviincios. De ce «Tribuna» nu 'l-a publicat acel răspuns? Ori numai așa, de trecere de vreme, stabilim «regule», dăm lecții, cum ar fi frumos să discutăm, ear' când cineva vine la noi cu astfel de răspunsuri, îi închidem totuși ușa? Numai publicul să iee pildă dela Lueger cum să scrie, dar' «Tribuna» însași să nu iee dela ziarele contrare lui Lueger care îi publică acestuia răspunsurile cele cuviincioase.

Inainte cu lecția luată, dl Daian ni[illegible]mis un răspuns la cronica noastră din nrul trecut de sub titula «E hotărît să rĕmână». S'a silit să apară înaintea noastră prin tonul scrisorii sale, nici mai mult nici mai puțin, ca un — Lueger. Ne spune cu vorbe cumpĕtate, că nu-i drept că ar fi umblat pe la Blaj după post de profesor, și că aceasta e numai o scornitură a «gurilor rele». Scrisoarea vrea să fie și o mică cursă. De n'om publica-o, să poată zice: eată, publicule, ce scrisoare cinstită 'i-s'a trimis »Revistei« și tot n'a publicat-o! Eată oamenii pătimași! Eată oamenii ce nu pricep pe »Lueger«! Dela altul am fi publicat scrisoarea și și dela dl Daian, dacă și d-sa ar fi publicat scrisoriie cinstite ale altora în «Tribuna». Așa însĕ față de d-sa aplicăm aceeași «regulă» pe care dînsul față de dnii Mangra etc. dând 2—3 cuvinte din ea.

Lucruri dureroase.

Despre desvĕlirea monumentelor istorice dela Vulcan și Porțile-de-fer, au primit și celelalte foi române dări de seamă, toate scotênd cu durere la iveală, că Românii din acele părți n'au înțeles așa cum trebue să înțeleagă întreg lucrul și n'au avut o ținută care să le facă onoare, față de satrapii nostri dela comitat, cari 'și-au înălțat porți de triumf cu inscripții numai ungurești și au scris pe monumente numai ungurește.

Eată ce scrie *„Gazeta Transilvaniei"* în numĕrul seu de Dumineca trecută, despre acest lucru:

«La sosirea «oaspeților» în Vulcan, comune întregi din vecinătate au alergat acolo. Nu cred să fi rĕmas vre-un preot român acasă, ori vre-un dascăl, ci cu popor cu tot au alergat la tămbălău, să primească cu »banderiu,« să facă »onoare« acelora, *cari când au lipsă te desmeardă, te încântă și te îmbată cu vorbe goale, ear în cealaltă vreme: „o te büdos bocskor!"*

«Nu mai zic nimic de preoții, cari au mers acolo să servească, căci aceia doară, vor avea de cine fi trași la răspundere... Dar' ce să zic de ceilalți 6 gr.-cat. și 4 gr.-orient. cu 3 dascăli? Ce au căutat ei acolo?

«Ticălos »Măria Sa« părintele protopop din Petroșeni, *Radic Stefan,* a avut încă obrazul de-a presenta pe Români la banchet printr'o vorbire *in limba maghiară!*

«Sĕrmanul Bolintinian, unde a rĕmas!?

»Pentru limbă, lege și națiune mori
Și-'ți va fi morméntul încoronat cu flori«.

Numele celorlalți preoți îl retac, fiindcă 'mi-e rușine de rușinea lor.

«Hațegul încă se poate ascunde cu conducĕtorii sei. Bieții Români au purtat torțele și poporul a alergat în massă întru întimpinare! Vai de turma fără păstor! După sosire și încuartirare, a urmat concert. Duminecă dimineața stradele și piața Hațegului erau pline de trăsuri și oaspeți.

«La 8 oare au plecat la Zeicani. Aci, ca și la Vulcan, poporul român a alergat în massă, ba aci înflăcărații »tribuniști« de odinioară se întreceau întru a face pe »patriotul«. Îți era scârbă a vedea pe învĕțătorul *Nicolae Trimbițoniu* dela Grădiște (Sarmisegetusa), care purta pe piept o cocardă națională ungurească mare ca o scovardă, — drept suvenire pentru cele 3 luni de temniță suferite în Seghedin. Causa el o va ști... Rușinea earăși lui 'i-se cuvine, ca și scriitorului notarial Ghilca Péter. Pot să rîdă Ungurii, căci Românii cu șubele lor, cu căițele lor mari, oierii dela munte *cu cocarde ungurești* formau un banderiu de peste 120 oameni!

«Dar' toate ca toate, cea mai mare nerușinare între cei vre-o 12 preoți români, ce erau ca privitori, a arĕtat-o tinĕrul administrator vicarial al Hațegului *Nicolau Nestor,* care în vorbirea sa despre Huniade uitându-'și cu totul de românismul seu, atribuì virtutea și meritul învingerilor, raportate de 15 mii contra a 80 mii Turci, *aproape numai Ungurilor!* Ca orator el este un nemernic, atât în privința vorbirii, cât și a gesticulațiunilor. Dacă totuși Uugurii, mai ales cei mai șoviniști, 'l-au lăudat, apoi poate fi asigurat dl vicar, că aceasta au făcut-o numai ca să-'și bată joc de servilismul și nĕrozia lui!»

„Tribuna" în a sa dare de seamă scria între altele:

»Faimosului fișpan dela Deva 'i-s'au ridicat porți triumfale în Hațeg, Totești, Grădiște și Zăicani, *toate cu inscripții și embleme maghiare, cu tricolorul unguresc! Inscripțiunea de monument e toată în limba maghiară — nici un cuvênt românesc, deși cheltuiala în cea mai mare parte cade în cârca Românilor,* cari în majoritate preponderantă compun comitatul. Și cine au fost arangerii? Cine a compus faimosul banderiu? *Cine purta cocarde ungurești?*

«*Mi-e rușine se spun!*

Banderiul a fost compus din — Români! «Români? — Da! Românii aceia cari au fost și la Pesta și astfel au tradat causa națională. Scriitorași de notari român purtau cocarde ungurești etc. În fine totul fu îmbrăcat în formă millenară cu obicinuitele lăudărosii a celor-ce falsifică istoria.

«Monumentul a fost sfințit mai întâiu de plebanul romano-catolic din Hațeg. Apoi 'l-au mai sfințit pe rînd vicarul român-unit din Hațeg: Nicolae Nestor, un preot român neunit, pe care din fericire nu-'l cunosc, și în fine preotul calvin din Hațeg. Mirare, că nu 'l-a sfințit și rabinul, precum se svonise.

«Și acum plecați culmile voastre, Carpaților, înalță-te, Retezatule, opriți-vĕ apelor și ascultați: *vicarul Nestor se suie pe tribună și începe „cuvêntarea ocasională" cătră poporul adunat.*

. . . . . .

Mai departe nu știu.

Din depărtare auziam *„éljen"*-uri grandioase și câte un slab »să trăească«.

»*Imnuri ungurești, bandă ungurească, topor unguresc, și la toate acestea se aflară și coade de român!*"

Un răspuns.

Merișor, la 15 Sept. 1896.

Onorată Redacțiune!

Dați-'mi voe să dau un răspuns lămurit dlor din Petrila Simeon Suciu, preot, și Petru Stefonie Preda, la apĕrarea d-lor din «Revista Orăștiei» Nr. 36, contra celor scrise de «Un fiiu din popor» în numĕrul 34 al «Revistei».

Dl Stefone Preda, ar trebuì să știe, că a scrie un adevĕr la foaie nu e calumniare publică. Și ca să dovedesc că nu minciuni a scris «fiiul din popor», eată îți spun, d-le, că eu subscrisul cu ochii mei am vĕzut la gara din Banița între cei-ce mergeau pe 18 August la milleniu, și oameni din Petrila,

---

mai întorci tot cum te-ai dus, e greu, poate chiar peste putință.

Știrea plecării la București n'o întristă de loc pe Aristița: auzise că-i oraș mare și se petrece bine, sûnt grădini, teatru, șosea; toate o momeau și nu o lăsau de fel a fi tristă. Se și plic isise de oraș mic, un an aproape nu eșise mai nicăiri de cât la cocoana cutare ori cutare! Petreceri, plimpări: pace!

S'au mutat, și în scurtă vreme se deprinsese, par'că era de acolo, eșia singură pe stradă; cutriera magaziile, pentru-ca să cumpere un cot de horbotă. Serile mergea câte-odată la teatru ori la grădină. Câteva luni trăi numai în vălmășagul ce aduce vieața unui oraș mare. Cu o curiositate copilărească vrea să cunoască orașul de-aměruntul.

Alecu nu se împotrivea la nimic, îi împlinea toate capriițile; copil n'aveau, pornirea de a-'și strînge avere nu-'i veni nici-odată în cap. Când lua leafa, 'i-o da: ea chivernisea, făcea cum vrea; el, o credea și se credea fericit.

* * *

— Ei, cum 'ți-se pare colonelul, o întrebă într'o zi Stănilescu, fumându-'și țigara.

— De, nu-i prost, 'mi-a făcut bunișoară impresie; tu îl cunoști bine, ai fost cu dînsul în companie; dar' pe femeea lui ai vĕzut-o? E tinĕră, frumușică? zise Aristița, căscând de urît.

— Ii urîtă, s'o fi căutat anume că tot n'o nimerea așa hîdă. Asta n'ar avea de-a face, de 'i-ar fi fost dragă, dar' a luat-o pentru avere. Are încă tupetul să se laude că el n'are frică de coarne?

— Ce prostii spui, dar' cine ar putea iubi o femee urîtă? Hei, cât despre coarne n'ar trebuì să se prindă rămășag, adesea femeile urîte sûnt mai șirete, se pricep mai bine să momească bărbații.

— La urmă ar avea și dreptate, colonelul e grozav de muieratec; mai toată leafa o cheltuește cu berbăntlicuri: nu-i bărbat frumos, dar' femeile se dau în vênt după dînsul.

— Ce are de-a face? Un bărbat poate fi urît și să fie mai plăcut de cât unul frumos.

— Drept, colonelul e vesel și vorbăreț, încât nu 'ți-se urește cu el. In companie câte-odată eram cu toții posomorîți si triști, cum venia el, nu era chip să nu rîzi, atâta e de hazliu.

— Dar' tu nu vorbești într'o lună cât a vorbit el aseară într'un cias, zise Aristița cu glas glumeț.

— Apoi, bonjour, Tiță, eu te las, sûnt nouĕ.

Aristița nu se urni din loc, de mult nu mai avea obiceiu de a-'l petrece, îi era lene a face ori-ce mișcare; răzîmată pe canapea, se lăsase în voea gândurilor; ele îi vînzoleau fără cruțare mintea. Toate vorbele colonelului le știa de-a rostul.

*

— Ce bărbat plăcut, cât de scurtă 'mi-a părut vremea, cât a stat cu noi! Ce maniere plăcute are! Cum dracul să nu-'ți placă așa om? Ne-a făgăduit că are să ne visiteze. De-'i voiu fi plăcut cât de puțin, trebue să vină. Zeu, nu mi-ar părea rĕu; tare 'mi-se urește, atâta saměnă o zi cu alta, încât par'că nici nu mai trece vremea! Ce 'ți-s'ar părea să-'l vezi acuși venind? Și nici nu-'s îmbrăcată.

La gândul că poate venì, se duse repede la oglindă, își așeză pĕrul, se roti puțin: era într'un matineu elegant. Gândì să se schimbe, dar' mai apoi 'i-se părù că-i mult mai mlădioasă așa cum e; arĕta mai înaltă și stofa moale însemna mai bine tormele trupului, toate acestea le simți fără măcar să le gândească.

Albă la față, cu ochii negri și pĕr castaniu, nu era nici brunetă nici smadă, dar' era frumoasă. Mulțumită de dînsa se apucă de împletit niște horbotă. De-odată îi sări inima din loc, cineva bătea la ușe: îl poftì. Era colonelul, Aristița se cam înroși, dar' nu-'și pierdù cumpĕtul.

— Scuzați, dle colonel, nici m'așteptam să ne faceți atâta onoare. Cât îmi pare de rĕu! Alecu nu-i acasă, dar' poate să vină, de mai îngăduiți.

— Nu face nimic. Cu Stănilescu mĕ întâlnesc zilnic, pe d-voastră vĕ zăresc rar.

— Vĕ mulțumesc, că-'mi dați atâta atenție.

— Nu-i pentru-ce, doamnă, n'am făcut de cât o faptă egoistă, zise colonelul privind-o galeș. Deși nu-'s așa de tinĕr, dar' îmi place să fac visite numai la cocoane frumoase; destul că-'s urît eu, cel puțin să-'mi îndulcesc ochii de frumseța altora.

— Azi ați făcut o excepție.

— Ba de loc, să mĕ iertați. Dar' nu credeți singură ceea-ce spuneți, zise colonelul apropiindu-se cu scaunul de canapeaua pe care ședea Aristița; eu n'am vĕzut o singură femee, fie ea cât de urîtă, care să nu se socoată frumoasă. Aceasta e instinctiv la femee.

— Rele idei aveți de noi!

— De fel, doamnă, nu le învinuesc de prima-oară că la femee s'a căutat numai frumseța, ca la bărbat vitejia. Cum voiți ca fiecare să nu-'și atribue aceste însușiri!

— Toate regulele au excepții. Dați-'mi voe ca eu să mĕ cred așa cum sûnt, nici frumoasă, nici urîtă, — mijlocie.

— Prea multă modestie, doamnă Căpitanul de mult a plecat!? Bine că v'am găsit acasă; am o patimă, grozav 'mi ciudă când merg undeva și nu găsesc pe nime; de 'mi-se întêmpla mai ales azi aceasta, eram foarte mâhnit, zise colonelul, privindu-o eară galeș.

— Și eu nu mai puțin.

— Dintre noi doi tot eu eram păgubașul, deși sûnt militar, dar' ador arta; femeea frumoasă e idealul artei.

— Se vede că și d-voastră credeți că nimic nu place femeilor mai mult și nu țin minte mai îndelung timp de cât complimentele.

— Să mĕ iertați, doamnă, e lucru foarte omenesc de-a ne plăcea și a ținea minte ceeace ne măgulește. Sûnt douĕzeci de ani de când generalul m'a bătut pe umĕr și 'mi-a zis că am să fiu un bun militar, și vecînic țin minte.

— Deosebire că bărbații față de femei nu sûnt așa de sus ca generalii față cu oficerii, zice Aristița zimbind ironic.

— A! nu! de loc, doamnă. Noi față cu d-voastră nu sûntem de cât niște nevrednici robi; de cât a cui e vina, dacă țineți poate prea mult chiar la părerea acestor nenorociți robi!

— Bre! bre, mais vous êtes en veine de compliments, azi.

— Ce complimente? e curat adevĕrul.

— Să lăsăm, că pe calea aceasta n'o scoatem la capĕt. Poftim cetiți jurnale, până va veni Alecu. Și Aristița se ridică să meargă.

— A! Ce? Fugiți! Sûnt atât de fioros? M'am apropiat prea tare? Eată că fug, vĕd eu că prea v'am supĕrat; din prisosința inimii grăește gura. Dacă numai de atâta fugiți, dar' când 'mi-aș destăinui sufletul!

îmbrăcați de sĕrbătoare, după portul petrilean. Se înțelege numele n'au voit sĕ 'și-l spună, dar' unul din ei 'mi-a spus că dl preot a zis că pot merge! Eată dar' pe ce temeiu a scris «fiiul din popor», arĕtarea sa.

Dl preot Suciu încă s'a simțit neplăcut atins de scrisoarea «fiiului din popor», și în apĕrarea d-sale zice că de 4 ani, de când e în Petrila, a dat «sfaturi bune» la oameni! că e mângâiat că a putut aduce oamenii din rătăcirea din care 'i-ai aflat, la «lumină»? Bine! Dară dacă e așa, te rog, dle preot, rĕspunde-'mi numai la o singură întrebare: unde ai fost, și cum ai luminat poporul, de astă-toamnă Petrilenii *votară la alegerea membrilor pentru congregație cu țidulele streine de neamul lor și al d-tale?* Ori doară acesta e semnul de «îndreptare» a poporului și aducere la «lumină»?

Mai încolo ceri deslusiri despre numirea d-tale «coadă de topor» lui Balog János? In fața acestei cereri, de doue fapte numai voesc a-'ți aduce aminte:

In luna Februarie 1896 un poporean din Banița spuse dlui notarĕș, că «popa nostru ni-a spus, că după lege numele pruncului se poate înștiința și după 2 luni», d-ta 'i-ai zis omului: «Și eu sunt popă, dar' despre așa legi n'am cetit. *Vezi numai și bagă copilul în protocol, că apoi îl poți boteza și după aceea! că la noi așa se face!*" Așadară de aceste învĕțături dai oamenilor? Sĕ meargă întâiu sĕ-'și închine fiiul înaintea notarului, *fără nume*, și numai după aceea sĕ vie la d-ta sĕ-'l botezi? Nu ajuți prin asta d-ta însuți sĕ crească autoritatea slujbașului civil în ochii poporului, ear' a preotului sĕ scadă, tocmai ce s'a intenționat la aducerea acestor legi contrare bisericii? Așa apoi nu-i mirare dacă slujbașii unguri de printre noi se fac tot mai îndrăsneți, și lucrarea lor de maghiarisare, merge tot mai cu spor înainte!

Dacă nu mergeți mână în mână cu dl Balog, de ce nu era acest om așa mare apostol al ungurizării înaintea d-tale? Pentru-că nu avea pe preot într'ajutor! Și dacă d-ta te lapezi de el în apĕrarea d-tale, tot nu se lapădă d-sa de d-ta, că doară dl Balog nainte de aparența apĕrării d-tale în foaie, a bătut doba că: „*Respundem noi*" la acusa fiiului din Merișor!» Nu cumva ați fost înțeleși despre apĕrare? Nu cumva 'i-ai cetit-o înainte de a o publica? Eată ceea-ce trebue sĕ arĕtăm cu degetul și la ce nu e iertat sĕ tăcem!

Izidor Saturn,
preot.

Nu știți voi, sĕrmanilor, că cei-ce acum vĕ silesc sĕ *jucați*, pe strămoșii vostri la glie îi osândea! Cei-ce acum vĕ chiamă la *sĕrbare*, la robotă vĕ poruncea! Ei sûnt aceia cari pus-au pedeci desvoltării și întăririi neamului românesc! Azi voi le mulțumiți și împreună cu ei vĕ «bucurați» în orașul lor Sodoma!

Intre acești mărginiți și pĕcătoși în aceeași vreme, au fost din aceste părți amărîtul dascăl din Panc, care prin purtarea-'i scandaloasă a pătat vaza corpului învĕțătoresc din tractul Dobrei! Se chiamă Arone György, care se duce pe la șezĕtori, unde a și păpat odată o strajnică de bătae păncărească și apoi a fost țipat în «triumf» cu picioarele în sus peste drum! Acesta e conducĕtorul millenariștilor din Panc.

Al doilea «dascăl» din tract e vestitul Josan György din Stâncești-Ohaba, fiiul lui Bacus. Rog pe onorații cetitori sĕ nu alunece a crede, că acesta ar fi dascăl, el e o rușine a dascălilor din tractul Dobrei! E om ce nu știe nici ceti literile românești, necum sĕ cetească foi românești! Preparandia a absolvat-o în Brîznic la Cercea Niculae. La examenul din acest an și din alți ani nici un spor! Spun oamenii cari au fost de față la examen, că de multă «învĕțătură» ce 'i-a fost întrat prin gură, nici nu putea vorbi!

Din comuna Rădulești a fost Selești Lazar.

Dar' nime nu s'a arĕtat așa minunat la reîntoarcerea s'a din Buda ca Bordei Bunacă din Stregoanea. Acest «ocoș» cu cocorda ungurească pe piept, povestea că a luat forma de pe o curte din Buda, după care voește sĕ-'și edifice și el — bordeiul!

Și după ei apoi câțiva primari și țerani, din Dobra și jur.

Ca «conducĕtor» al acestor nĕcăjiți pe stradele Pestei a fost deputatul Dobrei Lazar Arpád, care arĕtându-le spoelile și sclipiciunile mincinoase, mulți aud c'ar fi voit sĕ-'l — sărute! Aceasta samănă cu ispitirea lui Christos în pustie. Satana voind a înșela pe Mântuitorul suindu-se pe un munte înalt 'i-a arĕtat toate orașele și bunătățile lumii, făgăduind a 'i-le da lui, de 'i-se va închina... Firește acelea nu erau ale lui, ci numai amăgire. Christos a zis: du-te dela mine, Satano! și 'l-a gonit. Ai nostri însĕ se vede că stau cam departe de Christos și nici de faptele lui nu-'și mai aduc aminte!

Călĕtorul.

Millenariștii dela Vața.

Vața-de-jos, Sept. 1896.

On. Redacțiune,

In transportul cel nou din cercul Baia-de-Criș au luat parte mai toți primarii, apoi câțiva învĕțători și scriitori notariali. Numesc acì cu numele câțiva din cercul Vața-de-jos pentru a fi tămâiați după vrednicie. Pe primari nu-'i mai pun cu numele, că nu se plătește, ei cred că-'s slugi și robi ai solgăbirĕilor, nu oameni de sine, apoi atâta le fie norocul! Dar' o sĕ scriu pe dnii dascăli, cari nu mai sûnt »primari«, ci »lumini« vezi Doamne, puse de popor la loc de frunte ca sĕ lumineze în comună, și când colo eată ce lumină fac!

A fost Nicolau Gotea, învĕțător în Birtin, un fricos de tremură ca iepurele de clătinarea frunzei; Csepcsa András, învĕțător în Tătărești, om de almintrelea sănĕtos la trup, dar' nu știu cum la minte; în sfîrșit și Iosif Bașa, învĕțător diplomat în Birtin!

Așa; ca sĕ-'i știm și sĕ-'i putem arĕta cu degetul când îi vedem printre oameni.

NOUTĂȚI

Maiestatea Sa Regele Carol I. al României și Maiestatea Sa Regina Elisabeta, s'au întors în țeară la 14 Sept. dela Ragaz, unde au fost la băi. Au trecut peste Viena—Pesta—Predeal. In Budapesta trenul regal a sosit la 1 oră și $^1/_4$ după ameazi, și Maiestățile Lor nici macar jos din tren nu s'au dat, cât au așteptat aici. La Predeal 'i-au întimpinat toți ministrii, doamnele lor și mulțime mare de cetățeni, veniți anume pentru întimpinare și însoțire spre București.

*

Invĕțători confesionali, pentru anul școlar 1896/7 la școalele române din tractul gr.-or. al Orăștiei, au fost aleși sĕptĕmâna trecută în mai multe comune. In Romos, dl *Sabin Safta*, pedagog absolut, fost învĕțător în Sĕcărĕmb; în *Romoșel* dl *Avram Dubleș*, pedagog absolut; în Sibișel dl *Victor Oțoiu*, teolog absolut; în Șibot dl *Ludovic Giurca*, teolog absolut. Alegerile și instituirile s'au întâmplat sub conducerea dlui administrator protopopesc, protopop *Nicolau Ivan* dela Alba-Iulia, despre stările din tractul căruia, cu plăcere scoatem la iveală, că sûnt așa de așezate pe picior bun, cât, avêndu-'și școalele și posturile de învĕțători bine îngrijite, își poate îngădui luxul, de a trece dintre tinerii din tract, și la școalele din tractul nostru, administrat de d-sa!

*

Pentru plătitorii de dare din Orăștie. Magistratul nostru orășenesc aduce la cunoștință plătitorilor de dare din loc, că lista dării de clasa III., pe anul 1896 în timpul de față e pusă spre vedere publică la oficiul de dare orășenesc, dela 15—30 Septemvrie, în care restimp cei-ce ar avea ceva în contra dării ce li-s'a mĕsurat, pot sĕ înainteze recursuri la direcția financiară din Deva.

*

Părinții cu băieți de școală, sûnt recercați de cătră magistratul orașului nostru, ca sĕ 'și-'i înscrie la școală până la 25 Septemvrie n.! Cei de 3—5 ani la vre-un asil, ear' cei dela 6—15 ani la vre-o școală poporală. Părinții ce nu-'și vor înscrie până la acest termin copiii la școală, vor fi pedepsiți deosebit de fiecare zi întârziată!

*

La școala industrială! Magistratul nostru orășenesc aduce la cunoștința industrieșilor din loc, că înscrierile la școala de industrie în Orăstie, se fac mâne, Duminecă în 8/20 Septemvrie, la casa orașului. Toți industrieșii sûnt provocați a-'și înscrie pe elevii lor, altfel vor fi pedepsiți dela 20—200 fl.! Taxa de înscriere e statorită cu 2 fl.

*

Biserica nouă în Beriiu, s'a dat, pe cale de licitațiune la 12 Sept. n., în întreprindere dlui *G. Părău,* architect român în Orăștie, pentru suma de 3830 fl. dând poporul materialul întreg. Se vor începe în curênd lucrările.

*

Școala gr.-or. din Pișchinți a fost dată, prin licitațiune publică la 11 Sept. n., în întreprindere aceluiași architect român, dlui *G. Părău* din Orăștie, pentru suma de 1200 fl. și material dela popor.

*

Marele ferĕstrău (joagĕr) din Sebeșul-săsesc, al firmei Baiersdorf și Biach, a ars Dumineca trecută noaptea. Pentru stîngerea groaznicului foc, ce mistuia cu o lăcomie de neînchipuit lemnul uscat de brad, afară de cei din Sebeșul însuși, au alergat pompierii din Alba-Iulia, din Petrifalĕu și din Vîntul-de-jos. Au avut lucru greu și puțin a putut fi mântuit. Paguba urcă la 50—60 mii florini! A fost, firește, asigurat. Numai Românii sûnt așa curagioși de nu se asigurează aproape nicăiri, și când vine nenorocirea, o simt apoi în toată groznicia ei!

*

Trageri la țintă. Sĕrbările împreunate cu trageri la țintă, arangiate de reuniunea germană a pușcașilor din Orăștie Dumineca trecută și Luni, au reușit, ca și de altă-dată, frumos. Au fost 42 premii în preț de 300 coroane pentru cei mai buni nimeritori. Ca «Schützenkönig» a reușit de astă-dată dl Stefan Nagy. Luni seara a fost petrecerea anunțată și de noi, în hotel «la două pistoale».

*

Moarte. *Ioan Cașoltan,* notar comunal, în Lancrăm, după un morb greu, împărtășit cu Sfintele Taine, a încetat din viață în 12 Sept., în etate de 64 de ani.

— *Dr. Stefan P. Popp,* protomedic în Făgăraș, decorat cu ordul «Francis Iosif cu coroana» membru, al «Asociațiunii transilvane», etc. a încetat din viață la 9 Sept. n, în urma unui morb lung și greu!

Fie-le țĕrîna ușoară!

CORESPONDENȚĂ.

Millenariștii nostri.

Din jurul Dobrei.

Dle Redactor,

Sĕ vĕ spunem și noi pe ai nostri de pe aici! Căci prea e rușine ce au făcut și ce semn de nepricepere au dat cei-ce s'au dus la milleniu sub comandă, cu cocardă ungurească pe piept și sub steag național maghiar!

POȘTA REDACȚIEI.

D-lor notari *I. F.* în *L. d. j.* și *I. R.* în *P. d. j.* Am trimis scrisorile D-voastre tinĕrului care a publicat anunțul, ca sĕ se poată pune în înțelegere cu ori-care din D-voastre.

D-lui *X.* în *R.* Iartă că am mai scurtat din scrisoarea trimisă. Nu avem loc pentru prea multă vorbă. Faptul sĕ fie scos la iveală pus pe tipsie și arătat publicului, ear publicul nostru bun își are deja îndreptarele sale după care își face judecata: *mintea* și *inima*, dar mai ales *inima românească!*

D-lui *V.* în *S.* Sûnt cam greșite ideile D-Tale despre »onorifica« și »fericita« posiție de »redactor.« Nu-i așa »fericită« precum crezi. Ce viață este fără neplăceri și greutăți? Își are și »redactorul» pe-ale sale. D-Ta, de pildă, nu-l întrebi c'a fost sănĕtos ori bolnav, vesel ori trist, c'a avut ori nu poftă de muncă, ci vrei se ai foaia la tîmp și încă îngrigită, bogată în tot felul de știri, sĕ afli și învĕțătură și petrecere. Si el poate plângênd după moartea unei rude ori unui ideal frumos, trebue sĕ-'ți caute d-tale o glumă două, sĕ ți-o dee ca o bomboană după ceealaltă materie mai serioasă. Asta o vei înțelege deplin dacă-'ți spun următoarea întâmplare: Primise unul un anunț de cununie. Gătindu'l pentru foaie, bietul redactor îl încheia cu cuvintele: »Fie-'i țĕrîna ușoară«! Atât de puțin avea sufletul lui parte de bucuria pe care o scria, cât a greșit, și-a încheiat notița ca pe un anunț de moarte!

D-lui *G. R.* și soții în *B.* N'a încăput în numĕru de față. Dar o sĕ-'i facem loc într'unul viitor.

Amicei X. Ești într'adevĕr o crudă! Ear ca la atare îți doresc și eu din inimă un—tiran adevĕrat! unul de ceia știi... »den du folgen sollst, muszt! und es du—gerne thust!.. Sĕ n'aibă inimă nici cât d-ta, care n'ai mai deloc! Ce-ai mai visat cu V...?

Corespodența din Valișoara va apare negreșit în numĕrul viitor!

Rĕspunsul preotului Câmpean.

Fornădia, 28 August 1896.

Dle Redactor,

Cele scrise despre mine în numerii 23 și 24 din «Revista Orăștiei» foarte mau mâchnit și mult mĕ mir cum foaia noastră acărei abonent sûnt și eu, sĕ sloboade a publica cele mai mârșave apucături despre românii cei mai adevĕrați și iubitori ai sei!

E adevĕrat că eu am fost la Pesta, însĕ am avut lucrurile mele private, economice, nu m'am dus mânat de nime, nici ca sĕ fac cuiva plăcere, ci pentru-ca sĕ-'mi cumpĕr de ce aveam lipsă precum am și cumpĕrat de sume însĕmnate. M'am dus însĕ tocma atunci fiindcă mi s'a dat prilegiu a merge numai cu 3 fl.! Pentru-ce sĕ nu sporolesc dacă pot? Sûnt om cu familie grea de 8 membrii, și parochia 'mi-e de tot miserĕ. Eu cu cruțarea am câștigat averea, nu după cum zice acel domn anonim despre care va fi vorba mai jos.

Se vede însĕ că am mulți pizmași, file-ar de cap, căci nici în Pesta n'am putut scăpa sĕ nu scornească despre mine minciuni, și de aceea am fost silit se declar în Hunyad cum-că

— Ne cunoaștem de așa scurt timp că poate nu merit încă atâta încredere, zise Aristița, privindu-'l lung și cu un zimbet foarte încuragiator.

— Nu trebue ani pentru-ca două suflete sĕ se înțeleagă! Zicênd asta se plecă și-'i sărută mâna cu foc. Aristița rĕmase ca țintuită în loc, nici nu cercà sĕ-'și ia mâna, de abia șopti:

— Ce, te duci?

— Un singur da, de 'mi-ai spune; m'aș duce, dar' așì fi cel mai fericit din lume. Ce zici: sĕ te întreb numai două vorbe?

Aristița roși, smunci mâna și se aproapie de fereastră.

— Nu înțeleg, las pe altă-dată, 'mi-se pare că vine Alecu.

— A! Bon jour, mon cher colonel, ce faci, zise Alexandru întrând.

— Bon jour, căpitane, uită-te am venit sĕ-'ți fac o visită, sĕ te vĕd de ești bun gospodar.

— Și cum v'a eșit inspecția?

— Minunat, cine-i bun militar, e și gospodar bun.

Mai vorbi de una de alta și pe urmă zise: e târziu, m'a fi așteptând cu dejunul. Vĕ doresc poftă multă, trebue sĕ fii flămênd, căpitane, dela casarmă până aici e o bucățică! Ascultă, nu-'ți călugări cocoana, de seară e o serată venețiană; veniți, v'așteptat la întrare.

— A, mai ales! de ce nu? Indemnul d-tale, 'mi-e o adevĕrată poruncă.

— Atunci, la revedere, și colonelul eși. Tustrei erau fericiți. Colonelul pentru-că îi reușia planul, — din două căutături cunoscuse tot caracterul Tiței; dînsa era prea măgulită; un colonel îi făcea curte. Stănilescu gândea și el că tot e bine se fii prieten cu un colonel, când la o înaintare tot mai repede pune și el umĕrul.

In mintea fiecărui se perîndau cu totul alte gânduri.

Colonelul mergea spre casă țanțoș și pieptos, ai fi zis că se crede după asaltul Plevnei; ear' în minte nu-'i sta de cât Aristița; vorbea singur cu gândul: «Nostimă femeiușcă, hei, m'aș mira eu sĕ nu isbutesc. Pe femei, îndată-ce le atingi coarda simțitoare, le-ai și cucerit. Bietul căpitan are sĕ poarte coarne; dar' ce sĕ-'i fac? De n'oiu fi eu, o fi altul, și dacă se poate de ce n'aș fi eu? Cam face o leacă de marafet d-neaei, dar' aș pune rĕmășag s'o vĕd încă de două-ori, și-'i a mea».

Aristița, tăcută, ședea pe canapea fără voe, vorbele colonelului 'i-se înșirau în gând; complimentele ce-'i făcuse o măguleau grozav. De mult pofta necunoscută de a avea un amant o nĕcăjea: era dintre acei oameni, cărora necunoscutul le pare mai fericit și mai mărețì de cât vieața obicĭnuită. Visita colonelului atât de neașteptată și de măgulitoare îi lănțuì mintea ca prin farmec. Credința în căsnicie 'i-se părea menită numai pentru femeile proaste și urîte. A cui e vina dacă 'i-se urește, dacă idealul necunoscut și nelămurit nu 'i-se împlinește? Drept vorbind, ideal nu avuse ea; atâta doar' că fiind fată putea visa, putea sĕ-'și zică: «Ah! cât am sĕ fiu de fericită!» In sfîrșit necunoscutul 'i-se părea mărețì, fericit, chiar și în căsătorie era destul de fericită la început, dar' simțirea 'i-se tocì repede și nu mai găsea acuma nici o fericire în căsnicie. Mai pre sus de toate: într'o vieață avidomă și regulată n'avea ce visa. Pe când acuma, ce deosebire! «Iubirea amantului, își zicea ea, te face sĕ tremuri, sĕ ai fiori plăcuți; câtă paza, câtă grije, cum și în ce chip 'ți-ai vedea iubitul? Pe când bărbatul îl vezi atât de des, îi cunoști atâta cusururile că 'ți-i lehamite! E fatal ca pe amant sĕ-'l vezi mai rar, ceea-ce te face sĕ-'l iubești mai mult, pe când căsnicia par'că anume a fost scornită sĕ-'i facă sĕ-'și fie mai nesuferiți unui altuia».

Din melancolică se făcuse veselă; adesea, când rĕmânea pe gânduri, ochii-'i sclipiau, străluciau, și visurile închipuite se oglindau aidoma în minte-'i, zimbia la unele gânduri ce-'i scăpărau prin creeri. In ziua aceea de nenumĕrate-ori se uità în oglindă, în dorul de a fi îndrăgită se îndrăgise singură de dînsa și-'și zicea: »Uite ce oval minunat, ce sprîncene arcuite, nici un cusur; chiar când rîd nu 'mi-e gura mare, toate sûnt atât de potrivite. Dar' trupul! Ce forme minunate! Zeu, n'are gust rĕu colonelul, nici nu se putea sĕ nu mĕ iubească«.

Până seara 'i-se părù un an. Trimise soldatul sĕ aducă mâncare dela birt mai de vreme. A cercat toate rochiile sĕ vadă care-'i viue mai bine.

— Cum 'ți-se pare, Alexandre, mĕ prinde rochia aceasta?

— Mie îmi pari frumoasă ori cu care ai fi.

— Taci, taci, cu tine nu poate vorbì cineva fără sĕ spui prostii. De-ai ști cât de bine te prinde când faci curte, n'ai mai face.

(Va urma.)

toate acele sûnt minciuni, și *fiindcă am scris ungurește, ungurește a trebuit se mĕ si iscălesc.* (?? *Red.)*

Nu gândiți dle Redactor, și onorat public, că pentru-că am fost la Pesta nu sûnt Român bun; am fost la Pesta însĕ în pielea care m'am dus în aceea am și venit, n'am venit cu pinteni.

Mai departe pe acel domn îl provoc sĕ easă din tufă, căci totuș va fi tras la rĕspundere pentru scorniturile cu cari mĕ atacă!

E adevĕrat cum-că eu m'am ocupat cu geșefturi ca se îmi căștig avere, cea-ce am și isbutit, nu e adevĕrat că sûnt scăpătat, slavă Domnului, nici aceea nu, că aș fi cu poporul certat și aș avea procesuri, și pentru aceea stau bine cu domnii dela Deva ca sĕ-'mi ajute N'am lipsă de ajutorul niměrui. Sûnt înse acel preot care mĕ pot ajuta singur și pe alte căi afară de prescură, și pentru aceea mĕ pismuește acel domn anonim.

In fine fiindcă nici acel domn, nici on. domn redactor nu poate sĕ cunoască politica mea (?) declar sĕrbătorește: deși ați zis sĕ mĕ duc sĕ mĕ lapĕd de neamul meu, nu mĕ duc, nu mĕ lapĕd, Român m'am născut, Român vreau sĕ mor. Dar' nu vreau sĕ am neplăceri nici cu alte naționalități, *ci vreau se trăesc cu toți in pace și liniște!*

Petru Câmpean,
preot gr.-or.

FEL DE FEL

— Tare aș dorì sĕ-'i fac una dobitocului ăluia de Scofală!

— Ai sĕ ne gândim ce?

— Aide.

— Ia spune, mi se pare că acum un an i-ai luat nevasta...

— Da, ca un început.

— Ei bine! — dă-io îndărăt!

***

Cornuridi e foarte supĕrat.

Niște ștrengari, trecênd pe lângă el 'i-au strigat:

— Incornuratule!

Nevastă-sa ca sĕ-'l liniștească. îi zice:

— Lasă, dragă, nu te supĕra; o sĕ le vie și lor rîndul....

Din public

(Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește rĕspunderea).

Merișor, la 14 Sept. st. n. 1896.

Onorată Redacțiune!

Intr'o corespondență datată din Merișor, la 17 August st. n. 1896, subscrisă de »Un Merișorean« și publicată în «Revista Orăștiei» Nr. 35 sub titul »Din durerile noastre«, se descoper prin aceea corespondență unele fapte neromânești și necreștine ale dlui Cesar Theodosiu din Hațeg și de vre-o $2^1/_2$ ani cârcimar în Merișor.

S'a zis în sus numita corespondență, că îl dăm publicității, doară se va îndrepta, ceea-ce cu greu vom crede.

Dacă dl Theodosiu prin corespondența d-sale s'ar fi apĕrat fără de a se folosi de cuvintele strigătoare contra corespondentului «Un Merișorean», în credința că voește a se îndrepta, îl lăsam în pace, dar' cel cu musca pe căciulă face gură mare, o sĕ-'l vedem.

Ca onorata redacțiune și onoratul public cetitor sĕ nu rĕmână în credința, că doară acel »Un Merișorean« din rĕsbunare și în chip mincinos a scris fapte rușinoase contra dlui Theodosiu, eată acum eu subscrisul declar următoarele:

a) e adevĕrat că dl Theodosiu totdeauna a avut și are articli de beut și mâncare, mai rĕi și mai scumpi ca Izrael;

b) e adevĕrat, că e acățos, încât cu primarul, cu preotul, cu sergentul și alții, s'a hulit, așa că acum toți se feresc de cârcîma dînsului;

c) e adevĕrat că a făcut arĕtare la comanda gendarmerească din Deva contra dlui sergent, că «pactează» cu «hazaelens»-ul popă etc.;

d) e adevĕrat că de când a venit în Merișor trăește în concubinat cu o fată de cojocar, cu care a avut o fată și un fiiu (Aurora și Axente).

Eată, dle Theodosiu! acestea sûnt faptele d-tale cari nu le dam de gol, dacă nu într'un mod așa vătĕmător te apĕrai, și dacă nu te trudeai sĕ duci în rătăcire onorata redacțiune! Ear' dacă îți mai trebuesc și alte descoperiri, vom sta încă de vorbă.

M. I. Saturn.

Pentru redacție responsabil: **Ioan M. Corvin.**

Cărți noue.

„Ciocoii vechi și noi" sau *„Ce se naște din pisică, șoareci mâncă",* unul dintre romanele cele mai de valoare scrise românește, de *Nicolae Filimon,* a apărut în «Biblioteca pentru toți», formând Nr. 80 și 81 al ei, costând astfel numai 30 cr.! Pân'acum trebuia sĕ-'i cauți mult până sĕ-'l afli, și sĕ-'l fi plătit încincit! E o descriere de moravuri și stări de lucruri din vremile de mai nainte în România, și o sbiciuire a lor.

*

A apărut:

„În Vîltoare", un nou volum de *nuvele de Al. Vlahuță.* Tipărit în editura dlui N. Miloșescu în Tîrgu-Jiu (România), volumul cuprinde 200 pagine (12 coale) executat cu grije și cu litere frumoase, cetețe. Sûnt 15 *nuvele*, și 6 *„impresii"*, cele mai multe reproduse din »Vieața«, revista dlui Vlahuță, acum încetată. Recomandăm cu plăcere și acest volum al poetului, ce cuprinde lucrări literare bune, în cari ca și în alte lucrări ale sale, sĕ poate băga de seamă mai ales puterea de observare psichologică a autorului. Are o limbă frumoasă, condensată, cu cuvinte de efect.

Valoroasa lucrare costă doi lei, și se poate procura prin ori-care librărie dela noi.

LOTERIE.

Tragerea din 12 Szeptember st. n.

Budapesta: 61 76 77 79 13

Tragerea din 5 Septemvrie st. n.

Timișoara: 25 73 48 86 40

Tragerea din 16 Septemvrie st. n.

Sibiiu: 16 77 6 84 43

CALINDARUL SĔPTĔMÂNEI

dela 8—14 Septemvrie st. v.

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum.	înaint. Înălț. s. Cruci, gl. 8, sft. 6	
Dum.	8 (†) Nasc. Născ. d. D.	20 Eustachie
Luni	9 † PP. Ioach. si Ana	21 Mateiu
Mariți	10 Mucenița Minodora	22 Mauriciu
Merc.	11 Cuv. Teodora	23 Tecla
Joi	12 Muc. Antonom	24 Gerhard
Vineri	13 Muc. Cornelie Sut.	25 Eleofas
Sâmb.	14 (†) Înălț. S. Cruci	26 Ciprian

125 (457) 3—3

Miere de stup!

Se aduce la cunoștința onoratului public, că în prăvălia d-lui **Ioan I. Vulcu** din Orăștie, se află în deposit, spre vênzare, *miere de stup* de cea mai fină calitate și curată, din stupăria d-lui *Ioan Muntean,* învĕțător în Cugir.

☛ Se vinde și în cantitate mai mică, dela $^1/_2$ kilo în sus.

Pentru agronomi.

Subsemnatul **agronom cu diplomă** dela școala agronomică din *Cluj,* — caut pe această cale un post de

PRACTICANT

la ori-ce domeniu din patrie.
Posed limba română și maghiară.
Sĕcărĕmb (Nagyág) Sept. 1896.

130 (458) 2— **August Blășianu.**

131 (459) 1—1

„MINERVA"

INSTITUT TIPOGRAFIC, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Active — **Contul Bilanțului** — **Passive**

	Coroane	Bani		Coroane	Bani
Cassa în numĕrar	1377	80	Capital social:		
Efectele fondului de reservă	2279	20	200 acții à C. 50	10000	—
Efectele cauției „Rev. Orăștiei"	5407	90	Fondul de reservă	2279	20
Inv. Tipogr. C. 8234 » 50 B. după amortisare 411 » 72 »	7822	78	Fondul „Revistei Orăștiei"	246	64
Invent. mob. C. 1370 » 62 B. după amortisare 68 » 54 »	1302	08	Dividende neridicate	260	—
Debitori	5242	66	Creditori	6515	98
			Profit curat	4130	60
	23432	42		23432	42

Orăștie, 30 Iunie 1896 st. n.

Dr. Stefan Erdélyi m p., membru în direcțiuue. — A. P. Barcianu m. p., director. — Dr. Silviu Moldovan m. p., membru în direcțiune. — Ioan Moța m. p., secretar.

Bilantul s'a aflat exact și în deplină conformitate cu registrele purtate la institut.

Laurian Bercian m. p. Petru Belei m. p. George Baciu m. p. Ioan Branga m. p.

„FAGEȚANA",

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, CA SOCIETATE PE ACȚIUNI

în Facset (Banat)

acoardă după **depuneri spre fructificare** de ori-ce sumă

☛ **6% interese** ☚

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalisate și ridicate.

☛ **Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.** ☚

128 (460) 2—16 Direcțiunea.

Escelenta apă minerală „VENUS" pentru vinuri.

PRĂVĂLIA ROMÂNĂ

a lui

92 (461) **IOAN I. VULCU** 13—

(Piața-mare) — **în Orăștie** — (Piața-mare)

Se atrage deosebita luare aminte a onoratului public din Orăștie și jur, asupra prăvăliei noue a lui *Ioan I. Vulcu,* negustor român, bogat provĕzută cu tot felul de mărfuri de *băcănie* și *ferărie.* Și anume: Mărfuri de

BĂCĂNIE:

Făină de toți numerii; **zăhar, orz, urez,** și tot felul de articli trebuincioși pentru hrană. Prețuri moderate. Marfă totdeauna proaspĕtă și bună.

Ear' îndeosebi țeranilor se atrage luarea aminte asupra feluritelor soiuri de

FERĂRIE

de tot ce le lipsește pentru lucru și economie acasă și la câmp. Și anume:

Feruri de plug, sape, arșaue, și altele, de cele mai noue și practice.

Fireze, mai late și mai ânguste, **sĕcuri, topoare,** și alte unelte pentru lemnărit.

Coase din Styria, sistem nou și bun! Se dau pe garanție! Dacă nu corĕspund, se primesc înapoi ori se schimbă. Tot acì se pot căpĕta **cute** pentru ascuțit, de cele mai bune.

Oțĕl și fer, drugi de fer și **pante,** etc și tot felul de articli și unelte trebuincioase la economíe, acasă și în câmp!

Lanțuri de tot felul, de *fer și drot*

Vase emailate și de fer, căldări, frigări etc.

Cuie de drot, pentru șindilă, potcoave, și altele.

Lampe, mari și mici, **lumini, petroleu,** etc.

☛ ***Negustorilor în mic de prin comune, li-se dau mărfurile trebuincioase în condiții foarte ușoare și cu prețuri de tot moderate!***

Rum, Cognac, Liquer-uri etc.

»Minerva« institut tipografic, societate pe acții. Pentru tipar responsabil: Petru P. Barițiu.